

---

anugItA from Bharatamanjari of Kshemendra

——
அநுகீ³தா பா⁴ரதமஞ்ஜர்யாம் க்ஷேமேந்த்³ரவிரசிதா

——
Document Information

Text title : anugItA from Bharatamanjari of Kshemendra

File name : anugItABM.itx

Category : giitaa, kShemendra

Location : doc_giitaa

Author : Kshemendra

Description/comments : kAvyamALA 65. Bharatamanjari

Latest update : October 15, 2022

Send corrections to : Sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

October 15, 2022

sanskritdocuments.org

அநுகீ³தா பா⁴ரதமஞ்ஜர்யாம் க்ஷேமேந்த்³ரவிரசிதா

க்ரு²ஷ்ணேநாஸ்வாரஸ்யமாநோ⁵த² முநிபி⁴ர்ப்⁴ராத்ரு²பி⁴ஸ்ததா² |
அஸ்வமேத⁴த்⁴ரு²தோத்³யோகோ³ த்⁴ரு²திம் லேபே⁴ யுதி⁴ஷ்டி²ர: || 14.50 ||

த்³ரஷ்டும் தத: ப்ரஜாகார்யம் ப்ரவ்ரு²த்தே த⁴ர்மநந்த³நே |
அந்தர்த்³தே⁴ தமாமந்தர்ய ஸர்வம் தந்முநிமண்ட³லம் || 14.51 ||

ஹேமரத்நலதாகாந்தே விகாஸிகநகாம்பு³ஜே |
அத² க்ரு²ஷ்ணௌ ஸபோ⁴த்³யாநே ஸ்வைரம் ப்ரீத்யா விஜஹ்வது: || 14.52 ||

கதா²ந்தே தத்ர கம்ஸாரிம் ஸுப⁴த்³ராவல்லபோ⁴வத³த் |
யுத்³தா⁴ரம்பே⁴ த்வயோக்தம் யத்ஸர்வம் தந்மம் விஸ்மரு²தம் || 14.53 ||

விஸ்ரு²ஷ்டம் பரமார்த²ஜ்ஞ ஜ்ஞாநம் தத்புநருச்யதாம் |
இத்யுத்த: பாண்⁶பு³த்³ரேண விஷண்ண: கேஸவோ⁵ப³ரவீத் || 14.54 ||

அஹோ த்வயாவதா⁴நேந ந ஸ்ருதம் தத³பு³த்³தி⁴நா |
ந ஸக்யதே புநர்வக்தும் ததா²பி ஸ்ருயதாமித³ம் || 14.55 ||

ப³ராஹ்மணேந புரா கஸ்சிஜ்ஜீவந்முத்தத³ஸாம் ஸ்ரித: |
ஸித்³த:⁴ ப்ரு²ஷ்டோ⁵வத³த்ஸர்வம் விஜ்ஞாய ப⁴வவிப்⁴ரமம் || 14.56 ||

அஸ்மிந்நஸத்யஸங்கா⁴தே பூ⁴தாநாம் பாஞ்சபௌ⁴திகே |
கு³ஜ்ணர்நிப³த்³த:⁴ பக்ஷீவ ஜீவஸ்திஷ்ட²தி பஞ்ஜரே || 14.57 ||

அஹங்காரைகஸாராணம் தே³ஹிநாம் விஸ்மரு²தாத்மநாம் |
சக்ரவத்பரிவர்தந்தே ஸுக²து:³க²க்ஷயோத³யா: || 14.58 ||

தே³ஹாந்தே கர்மஸம்ஸர்கா³ஜ்ஜந்தவ: ஸுப⁴து³ஷ்க்ரு²தை: |
தாராஸுபா விமாநாநி ப⁴ஜந்தே நரகாணி வா || 14.59 ||

ததோ போ⁴க³க்ஷயே க³ர்ப⁴ம் ஜராயுபரிவேஷ்டிதம் |
ஸுக்ரஸுபோ விஸத்யாத்மா யோந்யாம் ஸோணிதஸம்ப்லுத: || 14.60 ||

நி:ஸ்வாஸாக்³ரைர்யதா² வாரி லீயதே த³ர்ப்³ணோ³ரே |

நிர்⁴தஸ்ய யதா² வஹ்நே³ஞஷமா வ்யோம்நி ப்ரஸர்பதி || 14.61 ||

யதா² வா குஸுமாமோத:³ ப்ரவிஸ்தயந்தரே⁵நிலே |
ராக:³ ஸங்க்ராந்திமாயாதி ஸரந்த்⁴ரே ஸ்ப²டிகே யதா² || 14.62 ||

ததா² து³ர்லக்ஷயஸஞ்சாரோ க³ர்⁴மாத்தமா ப்ரதா⁴வதி |
பி³ர்⁴ராணோ வாஸநாமந்த: ஸீதஸ்பர்³ஸமிவாநில: || 14.63 ||

ஜாதஸ்ய ஜாயதே தஸ்ய வர்த⁴மாநஸ்ய வர்த⁴தே |
த்ரு³ஷ்ணுதந்துர்⁴பி⁴(ர்³வி)ஸஸ்யேவ ஸுஷ்யதோ ந து ஸுஷ்யதி || 14.64 ||

விவேகாத்³து:³க²ஸம்யோகாத்³வைராக்³யம் கா³ட⁴மாஸ்³ரித: |
நாஹமஸஸமீதி மந்த்ரேண முச்யதே ப்³ரஹ்மதீ³க்ஷித: || 14.65 ||

பூர்வம் பா⁴வேஷு நிர்வாணஸ்தத: காரணவ்ரு³த்திஷு |
நிராலம்ப³த³ஸாமேத்ய யோகீ³ ப்³ரஹ்மணி லீயதே || 14.66 ||

ஸர்வத: பாணிசரணம் ஸர்வவ்யாபிநமவ்யயம் |
ஆத்மாநம் ஸ பரிஜ்ஞாய ஸத்யாமேதாம் ப⁴வஸ்தி²தீம் || 14.67 ||

இத்யுக்த்வா ப்³ராஹ்மணம் ஸித்³த:⁴ ஸஹஸாந்தரதீ⁴யத |
இத³மந்யச்ச கௌந்தேய ஸ்ரேயஸே ப்ரயத: ஸ்ரு³ணு || 14.68 ||

உவாச ப்³ராஹ்மணீ காசித்³ப⁴ர்தாரம் விஜநே புரா |
க³மிஷ்யாமி க³தீம் ஸாத்⁴வீ காமஹம் த்வத்பராயணு || 14.69 ||

இதி ப்ரு³ஷ்டஸ்தயா விப்ரஸ்தாமுவாச ஸ்மிதாநந: |
அக்³நிர்வைஸ்வாநரோ நாம ஸ்தி²தோ⁵ந்த: கில தே³ஹிநாம் || 14.70 ||

இந்த்³ரியாணி மநோபு³த்³தி⁴ஸ்தஸ்ய ஸப்தார்சிஷ ஸம்ரு³தா: |
விஷயாஸ்சாஸ்ய ஸமிதோ⁴ போ⁴க்தார: ஸப்த சர்த்விஜ: |

தஸ்மிந்ஹதே ஸர்வமித³ம் ஜாயதே ச புந: புந: || 14.71 ||

இந்த்³ரியாணீவ மநஸோ மநஸ்தேஷாம் ச ஸர்வதா³ |
பரஸ்பரோபகாரேண ப்ரீயதே தே³ஹஸங்க்³மே || 14.72 ||

மநோபு³த்³தி⁴ப்ர⁴ரு³தய: ஸப்தேந்த்³ரியம்ரு³கா:³ புரா |
அதர்கே²ணவ நிஹதா ராஜ்ஞா யோக³மயை: ஸரை: || 14.73 ||

ஜிதேந்த்³ரியஸ்ய நோ கிஞ்சிதி³த்³ம் தஸ்யைவ சாகி²லம் |
விஷயா விஷயஸ்யேதி ஜநகோ விப்ரம⁴யதா³த் || 14.74 ||

தஸ்மாத³ஸக்தமநஸா த³ரு³ஷ்ட்வா ஸர்வமித³ம் மயா |
த்யக்தம் பராவரஜ்ஞேந ப⁴வாவிர்பா⁴வஸாந்தயே || 14.75 ||

க³திஸ்தவாபி கல்யாணி மத்³பா⁴வஸத³ரு³ஸீ ஸதா³ |
ப்³ரஹ்மாரணீஸமுத்³பூ⁴தம் ஜாநீஹி ஜ்ஞாநபாவகம் || 14.76 ||

ஏதத்பத்யூர்வச: ஸ்ருத்வா ப்³ராஹ்மணீ தத்த்வத³ர்ஸிநீ |
க்ஷேத்ரக்ஷேத்ரஜ்ஞவிஜ்ஞாநம் பரம் ப்ராவீண்யமாயயௌ || 14.77 ||

ஸ்ருத்வதத³ர்ஜாந: க்ரு³ஷ்ணம் ப³பா⁴ஷே விஸ்மயாகுல: |
யோகீ³ந்த³ரோ ப்³ராஹ்மண: கோ⁵ஸௌ க்வாஸ்தே வா ஸா ச தத்³வதூ:⁴ || 14.78 ||

இத்யுக்த: கைடபா⁴ராதி: புந்ருசே த⁴நஞ்ஜயம் |
ஸிஷ்யேண ப்ரு³ஷ்ட: ஸர்வஜ்ஞ: புரா கு³ருரபா⁴ஷத || 14.79 ||

ப்³ரு³ஹஸ்பதிப்ரபு⁴ரு³திபி⁴ர்முநீந்த³ரை: ஸர்வத³ர்ஸிபி:⁴ |
ஸ்ருதேயம் ப⁴வவிச்சே²த³கதா² ப்ரோக்தா ஸ்வயம்பு⁴வா || 14.80 ||

கு³ணத்ரயநிப³த³தா⁴நாம் கர்மபே⁴த³விகாரிணம் |
பா⁴வோ⁵யம் ப்ராணிநாம் ஸஸ்வத³ல்போ⁵ப்யாயாத்யநல்பதாம் || 14.81 ||

விசித்ர: கில ஸர்கோ³⁵யமஹங்காராத³விநிர்க³த: |
தஸ்மிந்நேவ லயம் யாதி ஸ்வபு⁴ரே புஷ்பசயோ யதா² || 14.82 ||

ஜந்மாந்தரஸதாபு⁴யாஸாத³ந்தரங்க³த்வமாக³த: |
அஹங்கார: ஸ மநஸோ லீலயா கேந பே⁴த³யதே || 14.83 ||

அவித³யா தாநவேநைவ ஸறை: ஸந்ந்யஸ்தகர்மண: |
விகல்பத்³வந்த³வவிரதௌ ஜ்ஞாநாலோக: ப்ரஜாயதே || 14.84 ||

ஜ்ஞாநாக³நிநா ப்ரவ்ரு³த³தே⁴ந த³க³த³வா ப⁴வவிஷத்³ருமம் |
ஸர்வக³ர்ந்தி²விநிர்முக்த: பரமாம்ரு³தமஸ்ருதே || 14.85 ||

இதி ப்³ரஹ்மோதி³தம் ஜ்ஞாநம் ஸிஷ்யாய கு³ருணா புரா |
நாநாநித³ர்ஸநோபேதம் கதி²தம் ப⁴வஸாந்தயே || 14.86 ||

அஹமேவ கு³ரு: பார்த² ஸிஷ்யஸ்ச த்வம் ஸமோ மம |
இத்யுக்த்வா ஜ்ஞாநஸர்வஸ்வம் விரராம ஜநார்த³ந: || 14.87 ||

இதி பா⁴ரதமஞ்ஜர்யாம் க்ஷேமேந்த³ரவிரசிதா அநுகீ³தா ஸமாப்தா ।

——
anugItA from Bharatamanjari of Kshemendra
pdf was typeset on October 15, 2022

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

